

Joh. Frid. Liket.
Halsbr. 1750.

Apfhor **A 136**

M. C. v. L

zu OO

von Schaffter

20 20

DISQVISITIO
DE
E X E M P L I S
IN
O R A T I O N E ,

QVAM
AVXILIANTE DEO
BENEVOLO INCLYTI ORDINIS PHILOSOPHICI
IN ILLVSTRI
ACADEMIA IVLIA CAROLINA
CONSENSV,

D. XXII. APRILIS MDCCXLVII.
IN IVLEO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

PRAESES
M. FRID. ANDR. WALTHERVS

MOENO-FRANCOFVRTANVS

RESPONDENTE
CAROLO GOTTHARDO BERNEWITZ

CVRONO
S. S. THEOL. CVLT.

HELMSTADII TYPIS DRIMBORNIANIS.

DISPOSITIO
DE
EXEMPLIS
IN
ORATIONE

AVVILANTE DEO
REVERENDO IN CHRISTO PATRI
ACADEMIAE VNIERSITATIS
D. XXII. APRILIS MDCCLVII
IN VIENNA
FRANCISCO JOSEPHO
P. RABER
AL. FRID. ANTON. WATTHAY
CAROLO GOTTFRIEDO BERNHARDT

HEIMTUMMELT WITTE BERGSTRASSE

VIRO ILLVSTRISSIMO

ATQVE

GENEROSISSIMO

IOANNI IACOBO
DE WIEGER

SERENISSIMI PRINCIPIS HASSO-
DARMSTATINI

CONSILIARIO INTIMO
REL.

MAECENATI AC DOMINO SVO

AETERNA PIETATE DEVENERANDO

BREVEM HANCCE DISQUISITIONEM

EA, QVA PAR EST, ANIMI

DEMISSIONE

D. D. D.

AVCTOR.

VIR ILLVSTRIS
MAECENAS GRATIOSISSIME.

*lurimi sane, nec iniuria, fateor,
exigui huius libelli academici
temeritatem vituperandam es-
se censebunt, dum ipsius capi-
ti splendidum TVVM nomen inscriptum
animadverterint, munusculum hocce le-
vidense non satis dignum, quod offera-
tur tanto Viro, iudicantes. Tot autem
tantaque TVAE in me meosque ex-
stant*

stant benevolentiae signa, ut, qua ratione pietatem in referenda gratia TIBI satis probem plane non videam, ac primam qualemcunque datam occasionem amplecti, meum esse censeam. Tam admirabilis, VIR ILLUSTRIS-
SIME, in TE est optimarum artium scientia, ut omnes illos, qui semet litteris tradiderunt in TVI venerationem rapias. Doctrinae TIBI & eruditionis incrementum ita semper curae fuit, ut Musae laboribus TVIS maxima semet debere fateantur. Tantum denique TIBI est gratiae, ut illorum conatus, quos sapientia rerumque cognitione longe quidem antecedis, tamen non male accipias aut despicias. Ego itaque, eximia TVA & plane singulari humanitate fretus, schedas hasce parvas, TIBI, VIR ILLUSTRIS-

STRISSEME, consecrare, meque totum
meaque studia TIBI demisse commen-
dare non dubitavi.

SVMVM ILLVD NVMEN *supplex*
veneror, ut TE, MAECENAS OPTIME,
in salutem splendidissimae TVAE Fami-
liae, Hassorum gentis & orbis eruditi,
nec minus in solatium omnium proborum,
inoffensa diu valetudine vivere
omnique felicitatis genere florere iu-
beat. Hoc ex animo precatur

VIR ILLVSTRISSEME
MAECENAS GRATIOSISSEME !
ILLVSTRISSEMI NOMINIS
TVI

En Academia Julia Carolina
d. XXI. Apr. MDCCXLVII.

Cultor humillimus
F. A. WALTHERVS;

PRAEFATIO.

on potui intermittere, *Lector bene-*
vole, quin paucis *Te* in limine sta-
tim disquisitionis huius academicae
compellem, rationem quae me impe-
dit, quo minus longior fuerim, expositurus.
Amplissimum enim mihi campum patuisse, in quem
excurrere potuissem, neminem fugit, qui doctrinam
de *Exemplis* suo utcumque informavit animo. Nos
vero levi huius rei capita penicillo describere po-
tuimus. Angustia temporis, de hac re copiose dif-
seren-

serendi, consilium effecit irritum. Posteaquam quousque in illustri hac Musarum sede commorari per initas vitae meae mihi liceret rationes, hactenus ignorassem: re tandem satis diu multumque deliberata, scholam aperire & Philosophorum praecepta cum aliis discendi cupidis Bono cum DEO communicare mecum constitui. Id vero cum nulli sapientissimae academiae huius leges prius concedant, quam doctrinae suae specimen quoddam publico eruditorum examini oblatum sistat: obsequium eruditionis gloriae praeferre volui. Quidquid ergo ob artificiosos, quibus circumscriptus eram, temporis limites hisce deest pagellis, illud vero fore, vti *Tua* refarciatur benevolentia, confido. *Tu* quidem L. B. *Tuo* ostendas, oro quaesoque, exemplo, quantum humanitate aliorum humana mens ad maiora semper, & vtiliora suscipienda incitetur. Vale, nostrisque conatibus, quod facis libenter, faue. DABAM IN ALMA IVLIA CAROLINA a. d. XXI. Aprilis, A. O. R. S. C1D1DCCXXXVII.

DISQUISITIO
DE
EXEMPLIS IN ORATIONE.

§. I.

NOTA CHARACTERISTICA dicitur id, ex quo res cognoscitur, & a reliquis distinguitur.

e. g. Rugitus est nota characteristica Leonis: ex rugitu enim cognoscitur leo & a reliquis bestiis distinguitur.

§. II.

Si eadem sunt rerum notae characteristicae; tunc oritur **SIMILITUDO**. *

* Fluiditas est nota characteristica aquae: plumbi liquefacti quoque nota characteristica est fluiditas: E. cum eadem sint notae characteristicae: aquae similitudo est cum plumbo liquefacto.

§. III.

COMPARATIVUM est allegata res, cui cum materia, de qua agimus, vel de qua loquimur, similitudo est.

e. g. apud XENOPHONT. in memor. SOCR. L. III. legimus comparatum: Πολύ διαφέρει σθένος τεταρμένον ατάκτου, ὥσπερ λίθοι τε, καὶ πλῆθοι, καὶ ξύλα, καὶ κέρματος, ατάκτως μὲν ἔργαζόμενα οὐδὲν χρήσιμα ἔσονται. Ἐπειδὴν δὲ ταχέως αὐτῶ μὲν καὶ ἐπιτολῆς τὰ μὴτε σηκόμενα, μὴτε τρυόμενα, οὕτως λίθοι, καὶ ὁ κέρματος, ἐν μέσῳ δὲ ἄντε πλῆθοι, καὶ τὰ ξύλα, ὥσπερ ἐν ἀικαδομῆα συντίθενται, τότε γίνεται πολλοῦ ἀξίου κτήμα, δίκαια.

B

videtur. Multo differt exercitus ordinatus ab inordinato: quem ad modum lapides & lateres & ligna & regulae, si confuse disiecta sunt, ad nihil sunt utilia: postquam autem ordinantur, in imo ac summo ea, quae neque putrescunt, neque liquefcunt, ut sunt lapides ac regulae, in medio vero lateres & ligna, sicut in aedium structura componuntur, tunc efficitur res magni pretii, domus.

§. IV.

Si illa res allegata, cui est similitudo cum materia, de qua agimus, est actio * vel factum, ** tunc comparatum dicitur EXEMPLVM.

* CICERO orat. p. L. Man. Pompeii virtutem probaturus, sequentia profert exempla: *Testis est Italia, quam ille ipse victor L. Sylla huius virtute & subsidio confusus est liberatam: testis est Sicilia, quam multis undique cinctam periculis non terrere belli, sed celeritate consilii explicauit: testis est Africa, quae magnis oppressa hostium copiis, eorum ipsorum sanguine redundauit. cetera.*

** v. CIC. in Catil. IV. *Latius opinione disseminatum est hoc malum: manauit non solum per Italiam, verum etiam transcendit Alpes, & obscure serpens multas iam prouincias occupauit.*

§. V.

Ex illo, quod §. III, IV. dictum est, patet, *Comparata & exempla inter se differre sicut genus & species: ita, vt quoduis exemplum fit comparatum, sed non omne comparatum quoque exemplum.*

Not. Itaque locus modo allegatus ex CIC. p. L. Man. vel ille in Catil. IV. est exemplum & simul comparatum. Sed locus XENOPHONTIS §. 3. est comparatum, neutiquam vero exemplum.

§. VI.

*Exempla habent similitudinem cum substrata materia: ideoque euidentiore reddunt illam materiam.**

Not.

Not. hinc venit illa loquendi formula; Ein Exempel wird die Sache deutlich machen.

* e. g. CIC. in Or. pro Arch. P. in fine, *An, cum statuas, inquit, & imagines, non animorum simulacra, sed corporum, studiose multi summi homines reliquerunt. Consiliorum relinquere ac virtutum nostrarum effigiem nonne multo malle debemus, summis ingeniis expressam & politam?*

§. VII.

ILLVSTRATIONES sunt orationis ornamenta quae faciunt ad euidenciam alicuius propositionis.

§. VIII.

Diximus exempla euidenciozem reddere propositionem. Iam vero cum illa, quae faciunt ad euidenciam propositionis, sint illustrationes, sequitur EXEMPLA QVOQVE ESSE ILLVSTRATIONES.

§. IX.

POSSIBILE est illud, quod nullam involuit contradiccionem.

e. g. Possibile est, vt Titius fiat aliquando vir eruditus. Illud enim nullam involuit contradiccionem.

§. X.

Illud, quod actu est, non potest inuoluere contradiccionem.

ab esse ad posse valet consequentia.

e. g. Caius mortuus est, E. mori potuit.

§. XI.

Qui itaque probat, aliquid fuisse actu, ille simul probat, quod non inuoluerit contradiccionem, vel quod fuerit possibile.

§. XII.

Ergo qui exemplum fide dignum profert, probat aliquid fuisse possibile, s. nullam inuoluisse contradictionem.

§. XIII.

Quod positis his vel illis circumstantiis hoc tempore est possibile, illud alio tempore, positis iisdem circumstantiis, quoque est possibile. *

* e. g. pluit nunc, & ut alio quoque tempore pluat, facillime fieri potest, si nimirum sufficiens adit humorum copia.

§. XIV.

Ergo, qui adductis exemplis probat, aliquid sub certis circumstantiis fuisse possibile, ille simul probat, illud positis iisdem circumstantiis adhuc esse possibile.

e. g. DEMOSTHENES orat. II. dum profert exemplum Philippum Thessalis verba dedisse, eo ipso probat, Philippum fallere posse adhuc, quia nempe idem Philippus est.

§. XV.

Exempla itaque sunt PROBATIONES POSSIBILITATIS.

§. XVI.

Orator ad sensum auditorum adspirat.

§. XVII.

Ad sensus est iudicium de veritate adsertionum alterius. Cum igitur non possim iudicare nisi mihi fit

fit idea clara rei, de qua iudicare volo: sequitur, neminem posse vere adfentiri, sine ideis claris de materia substrata, & ideas obscuras de eo, quod dicitur, impedire, quominus adfentiat auditor oratori.

§. XVIII.

Cum itaque orator adfensum auditorum pro scopo habeat: sequitur, eum illud praecipue moliri, ut remoueat ea, quae adfensum prohibent.

§. XIX.

E. & notiones obscuras auditorum: impediunt enim illae adfensum auditoris.

§. XX.

Notiones obscurae auditorum remouentur illustrationibus, quae sunt talia orationis ornamenta, quae faciunt ad euidenciam propositionis.

§. XXI.

Iam vero, cum exempla sint illustrationes, ut ex §. VIII. patet: sequitur, oratorem uti exemplis in oratione.

§. XXII.

Orator auditorem de veritate alicuius conuincere studet propositionis.

§. XXIII.

Ante omnia saepe ipsi probandum est, illud, quod propositione continetur, esse possibile.

B 3

e. g.

e. g. Orator clericus vult probare, pie sancteque esse viuendum. Demonstrandum ergo ipsi ante omnia erit, quod pie sancteque viuere possimus.

§. XXIV.

Cum igitur exempla sint probationes possibilitatis: rursus liquet *oratorem adhibere exempla in oratione.*

* Itaque exemplis Davidis, Iosephi, aliorumque probari potest, quod pie sancteque viuere possimus.

§. XXV.

Hactenus de necessitate exemplorum in oratione egimus. Videamus nunc etiam *qualia esse debeant exempla*, si eorum vsu ad scopum i. e. ad sensum pertingere vult orator. Illis ad sensum promoueri & prohiberi potest. Acrem itaque curam & diligentiam ipsorum requirit electio.

§. XXVI.

Experientia satis nos edocet, omnes noua audiendi esse cupidos, nouaque longe maius habere pondus, quam antiqua. Hac nouarum rerum cupiditate vititur orator ad consequendum finem & *quantum fieri potest, NOVA PROFERT EXEMPLA, i. e. TALIA, quae non ab omnibus & semper proferruntur solent.*

Not. patet itaque, nos hic non per exempla noua intelligere facta, quae modo acciderunt, sed talia, quae non lippis & tonforibus quibuscunque sunt nota atque pertrita. Possunt enim alioquin esse facta antiquissima.

§. XXVII.

§. XXVII.

Exemplo interdum probari debet possibilitas alicuius rei. Re dubia vero nihil probari potest. E. exemplo dubio non potest probari possibilitas alicuius rei. SINT E. EXEMPLA, quatenus sunt probationes, IN DVBIA, vel quod idem est, non fit in dubio, num vere acciderint.

* Vitium e. g. committeret, qui diceret, *fortissimi viri saepe ignobili morte moriuntur. Testis est celebris ille Rolandus, qui praesidio cum Hunnis commisso, in montibus Pyrenaeis siti consumtus est.* Dubium enim est, num tota historia Rolandi sit vera, nec ne.

§. XXVIII.

Exempla debent esse illustrationes: sunt vero illustrationes ob similitudinem suam cum materia substrata. Quo minor itaque est in exemplis similitudo cum materia substrata, eo minus illustrant. Ex his oritur Reg. III. SIMILITUDO EXEMPLORVM NON SIT PROCVL REMOTA.

e. g. Peccaret in hanc Reg. qui diceret, *sicuti Iul. Caesar bellica virtute magnam sibi comparavit nominis celebritatem: ita Sempronius muscipulator ingentiosa murium captura magnam sibi laudem conciliavit.*

§. XXIX.

Orator ad sensum auditorum adspirat: ad consequendum assensum requiritur, vt attentis sint auditores: attentio excitatur, si proponimus auditorum oculis rem tamquam magnam & grauem. Cum igitur notabilibus exemplis res ipsa, quae exemplis illustratur, tamquam notabilis auditorum oculis

lis proponatur: sequitur EXEMPLA DEBERE ESSE MAGNI MOMENTI *

e. g. Ita OVIDIUS, perturbationem familiae suae cum discederet, descripturus, magno vitur exemplo.

*Si licet exemplis in paruo grandibus uti,
Haec facies Troiae, cum caperetur, erat.*

OVID. TRIST. L. I. EL. III.

& alibi:

*Diuidor haud aliter, quam si mea membra relinquam,
Et pars abrumpti corpore visa suo est.*

*Sic Priamus doluit, tunc, cum in contraria versus
Vltiores habuit proditionis equus.*

* etiam hoc modo forte probari potest haec regula; Exempla sunt probationes possibilitatis: quae in magnis sunt possibilis multo magis sunt possibilis in paruis: si itaque prolatis exemplis probo, aliquid in magnis rebus factum esse; eo euidentiùs illud in minoribus quoque fieri posse, probatum est.

§. XXX.

At haec, quae modo dicta sunt, non ita intelligantur, quod etiam in minimis & plane contemnendis rebus adhibenda sint magna exempla. Hoc enim ridiculum esset. MARTIALIS profert tale exemplum Epigramm. L. VI. IN POSTVMVM.

*Non de vi, neque caede, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis;
Vicini queror has abesse furto:
Hoc index sibi postulat probari.
Tu, Cannas, Mitbridaticumque bellum,
Et periuria Punici furoris,
Et Sullas, Mariosque, Muciosque
Magna voce sonas, manuque tota.
Iam dic, Postume, de tribus capellis.*

§. XXXI.

§. XXXI.

Orator interdum vult commouere auditorum voluntatem, ad hoc vel illud faciendum: exempla, quae a maioribus auditorum desumuntur, maius habent pondus, quam alia, ita, vt nemo facile maioribus & parentibus virtute velit esse inferior. Vtitur itaque orator, si fieri potest, hoc animorum habitu atque instinctu, & TALIA IN MEDIVM PRO-FERT EXEMPLA, QVAE AD AVDITORES PERTINENT. *

* CICERO hinc Consulares Romanos ad puniendum Catilinam impulsurus, sequentem in modum loquitur in Orat. Catil. I. *An vero vir amplissimus P. Scipio, Pontifex Max. Tib. Gracchum, mediocriter labefactantem statum Reip. priuatus interfecit; Catilinam orbem terrae caede atque incendiis vastare cupientem nos Consules perseueremus? Nam illa nimis antiqua praetereo, quod Q. Seruilius Ahala Sp. Melium nouis rebus studentem manu sua occidit. FVIT, FVIT ista quondam in hac Rep. virtus, vt viri fortes acrioribus suppliciis ciuem perniciosum, quam acerbissimum hostem coercerent.*

& pro L. Man.

Maiores vestri saepe, mercatoribus ac nauiculatoribus iniuriosus tractatis, bella gesserunt: vos tot ciuium Rom. millibus, vno nuntio atque vno tempore necatis, quo tandem animo esse debetis? Legati, quod erant appellati superbius, Corinthum patres vestri, totius Graeciae lumen extinctum esse voluerunt: vos cum regem inultum esse patiimini, qui Legatum populi Rom. Consularem vinculis ac verberibus atque omni supplicio exoruciatum necauit?

C

§. XXXII.

§. XXXII.

Exemplum proprietatibus hucusque enarratis ornatum, vel quod est 1) nouum, 2) indubium, 3) cuius similitudo non est procul remota 4) quod est magni momenti, 5) quodque, si fieri potest, ad auditores pertinet, illud scopo oratoris est congruens, vel, quod idem est, adfensum parere potest.

§. XXXIII.

Exemplum autem, quod scopo oratoris est congruens, nomino EXEMPLVM PVLCRVM.

§. XXXIV.

Orator itaque pulcris in oratione utitur exemplis.

§. XXXV.

Postquam igitur & egimus de natura exemplorum, & commonstrauimus, qualia ad assequendum adfensum esse debeant; progredimur nunc ad III. *Dissertationis momentum, & breuiter dicemus, quid in usu exemplorum sit obseruandum.*

§. XXXVI.

Facile perspectu est, auditores nimia exemplorum copia ita posse obrui & confundi, ut capita orationis prorsus obliuiscantur; cum omnes propemodum, praesertim vulgus magis historiarum & narrationum, quam feriarum rerum studio trahantur.

§. XXXVII.

Idiotarum est, loco rerum grauium & ad scopum

pum pertinentium, magnam colligere exemplorum & eiusmodi orationis ornamentorum copiam, ut, etiam si ipsis deest eruditio & experientia, tamen aliquid garrere queant. Omnes itaque illi, qui tantam exemplorum multitudinem in oratione proponunt, sibi ipsi creant nomen nugatorum, *suamque minuunt existimationem.*

§. XXXIIX.

Cum autem ideae obscurae de eo, quod dicitur, & mala de oratore opinio ad sensum auditoris prohibeant; sequitur, *nimiam exemplorum multitudinem, quae ambo haec mala producit, ad sensum impedire.*

§. XXXIX.

Orator itaque, qui ad sensum auditorum pro scopo habet, *in usu exemplorum modum non excedit, & tantum exempla proponit, ubi necessario requiruntur.*

§. XL.

Exempla sunt illustrationes & probationes possibilitatis. *Vbi E. non requiritur illustratio & probatio possibilitatis, ibi nec opus est exemplo.**

* e. g. *Homines moriuntur.* Haec propositio nulla eget illustratione vel probatione possibilitatis. Cuilibet enim notum est, quid sit mori, nec quisquam dubitat, an fieri possit, ut homo moriatur.

§. XLI.

Exempla sunt illustrationes: illustrant vero propter

pter similitudinem suam cum materia substrata. Dantur autem circumstantiae in aliquo facto, quae nullam habent similitudinem cum mat. substr. ideoque non faciunt ad illustrationem; non pertinent itaque ad exemplum qua exemplum. Hinc sequitur illa Reg. *In exemplo remouenda sunt, quantum fieri potest, * ea, quae cum substr. mat. nullam habent similitudinem. ***

* Addendae sunt nempe interdum circumstantiae quaedam, quae tantum ad illustrationem facti, quod exempli loco ponitur, faciunt, etiamsi mat. substr. ipsam non illustrent.

** e. g. errares, si diceres: *Ad consequendam victoriam non necessario arma requiruntur, & inermes saepius armatos vicerunt. Testis est ille Dioxippus, qui praesente Alexandro correpta claua, militem armatum ex Macedonibus ad certamen prouocauit, & cum ei hastam excussisset, vi rapuit hominem cum armis, & iacentis colulum calcauit, stricfoque gladio ipse, quo cinctus erat, armatum interemit.* QVAM OB REM ALEXANDER ODIUM ILLVM HABUIT: QVOD CVM DIOXIPPVS ANIMADVERTERET, TRISTITIA CONECTVS: EXSPIRAUIT. Verba haec ultima de odio Alexandri & de morte Dioxippi non pertinent ad exemplum, qua exemplum, nec conferunt aliquid ad illustrationem facti: E. sunt inutilia.

§. XLII.

Exempla eam ob causam illustrent, quia habent similitudinem cum materia, de qua agitur. Quo maior est similitudo, eo pulchriora sunt exempla. Cum itaque orator vtatur exemplis pulchris: sequitur, *illum nullam omittere circumstantiam quae cum materia substr. habet similitudinem. **

e. g.

e. g. Etiam gentiles temperantiae necessitatem agnouerunt. Exstat de illo exemplum Philippi, qui, posteaquam vicerat Atheniense, ea fuit animi moderatione, ut puero cuidam illud munus delegauerit, ut ipsi quotidie mane illa verba recitaret, *Philippe, homo es! NEQVE IPSE PRODIBAT, NEQVE QVEMQVAM AD SEMET INTROMITTI PERMITTEBAT, ANTEQVAM IPSI PVER TER ACCLAMASSET; PHILIPPE, TV ES HOMO! ne forte, hac sententia, si obliuisceretur, rebus secundis arrogans atque fastuosus fieret.* v. AELIAN. V. H. L. VIII. C. XV. verba illa posteriora, quod Philippus non e domo fuerit egressus, nec femet adiri permisit, nisi ante audierit illa verba, faciunt ad maiorem exempli similitudinem, ob eamque causam non sunt omittenda; probant enim Philippi amorem temperantiae.

§. XLIII.

Liceat hic in fine proferre quaedam specialiora. Operae pretium erit disquirere, *an orator saecularis possit vti exemplis biblicis, & orator clericus exemplis ex paganorum historia desumptis?*

§. XLIV.

Quod attinet ad I. quaest. cuius est & omnibus perspectum, exempla biblica esse indubia fideque dignissima. Cum itaque quilibet orator exemplis vtatur indubiis: patet, etiam *oratorem saecularem vti, si fieri potest, in oratione praesertim exemplis biblicis.*

§. XLV.

Orator clericus auditores saepe dogmatis fidei conuincere studet. Exempla ex Historia paganorum desumpta auditores a dogmate fidei eiusque consideratione abducunt. Impediunt igitur conuictionem

& ad sensum. Cum vero orator ad sensum pro scopo habeat; *vitae sacri ordinis orator exempla ex historia paganorum desumta.*

NB. *Haec vero Reg.* non est vniuersalis, ita, vt nulla plane exempla profana possint in suggestu adferri. Potest enim interdum accidere, vt talia exempla necessario requirantur. E.g. si orator clericus vult probare, hoc vel illud Christianorum dogma & sapientes quosdam paganos non ignorasse; vel si ad eo magis incitandos auditores dicit, & paganos hoc vel illud laude dignum fecisse, etiamsi fuerint a Relig. Christi. alieni: tunc omnino ethnicorum exempla producere potest. Sed quoniam rari sunt eiusmodi casus, etiam rara sunt eiusmodi exempla.

COROL-

COROLLARIA.

- I. פרה significat redimere substitutione lytri.
- II. Dagesch forte litteris gutturalibus & ך non facile imprimitur.
- III. In dubio est, quis primus fuerit Graecorum Orator.
- IV. Furtum est contra Ius naturale.
- V. Aër comprimi potest.
- VI. Opposita sunt, quorum unum involvit negationem alterius.
- VII. Ideae arbitrariae admodum sunt utiles.
- VIII. Illa loquendi formula: *εις αἰῶνας τῶν αἰώνων*, non facile in sacris litteris longum tantum temporis spatium, sed vera & absoluta aeternitas designatur.
- IX. Druides olim in Gallia inter bellantes erant arbitri, ac saepe iam acie congressuros diremerunt.

171

PRAENOBILISSIMO ET PRAESTANTISSIMO
RESPONDENTI

AMICO SVO LONGE AESTVMATISSIMO

S. D. P.

P R A E S E S.

*Tanta mihi TECUM ab initio statim TVI adventus
vsque hunc in diem fuit amicitia, vt hacce disser-
tatione Respondentis spartam TIBI committere non
dubitauerim. Noui ego eximias ingenii TVI do-
tes. Noui TVAM variis mihi Speciminibus proba-
tam eruditionem atque doctrinam. TE itaque pro-
ximo conflictu omnibus ex voto satisfacturum esse,
confido. Ego hic TIBI publice futuram gratulor
victoriam, ac simul, quod oblatum munus in TE
suscipere non recusaueris, debitas TIBI persoluo gra-
tias. DEVS T. O. M. porro TIBI adsit sua gra-
tia, omnesque TVOS conatus secundet, vt Ecclesia
aeque ac Respublica litteraria fructus aliquando ex
TE capere possit uberrimos. Dabam in Iulia Caro-
lina d. XXI. Apr. MDCCXLVII.*

AB 153 258

ULB Halle 3
003 137 260

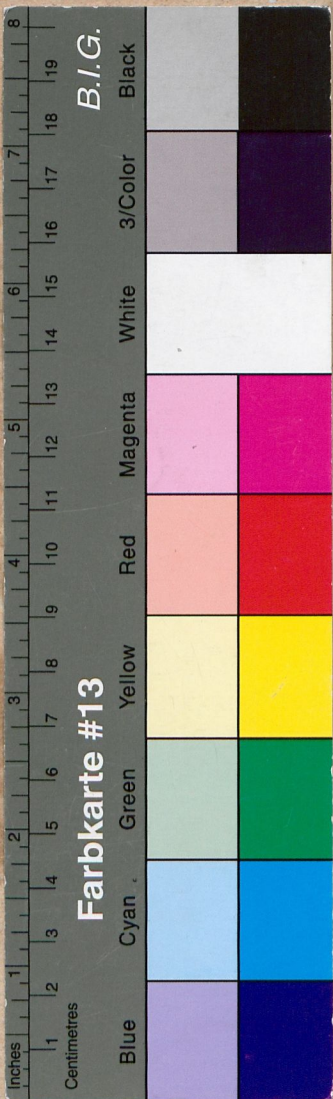

5b.

R

29 20

DISQUISITIO
DE
E X E M P L I S
IN
O R A T I O N E ,

QVAM
AVXILIANTE DEO
BENEVOLO INCLYTI ORDINIS PHILOSOPHICI
IN ILLVSTRI
ACADEMIA IVLIA CAROLINA
CONSENSV,

D. XXII. APRILIS MDCCXLVII.
IN IVLEO MAIORI
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

PRAESES
M. FRID. ANDR. WALTHERVS

MOENO-FRANCOFVRTANVS

RESPONDENTE
CAROLO GOTTHARDO BERNEWITZ
CVRONO
S. S. THEOL. CVLT.

HELMSTADII TYPIS DRIMBORNIANIS.